

ברכות (לד.)

אמר רב יהודה: לעולם אל ישאל אדם צרכיו לא בשלש ראשונות, ולא בשלש אחרונות, אלא באמצעיות. דאמר רבי חנינא: ראשונות - דומה לעבד שמסדר שבח לפני רבו, אמצעיות - דומה לעבד שמבקש פרס מרבו, אחרונות - דומה לעבד שקבל פרס מרבו ונפטר והולך לו.

מגילה (יז-יח.)

...ומה ראו לומר בינה אחר קדושה - שנאמר +ישעיהו כ"ט+ והקדישו את קדוש יעקב ואת אלהי ישראל יעריצו, וסמך ליה וידעו תעני רוח בינה. ומה ראו לומר תשובה אחר בינה - דכתיב +ישעיהו ו' + ולבבו יבין ושב ורפא לו. אי הכי לימא רפואה בתרה דתשובה! - לא סלקא דעתך, דכתיב +ישעיהו נה+ וישב אל ה' וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח. ומאי חזית דסמכת אהא, סמוך אהא! - כתב קרא אחרניא: +תהלים ק"ג+ הסלח לכל עונכי הרפא לכל תחלואיכי הגואל משחת חייכי. למימרא דגאולה ורפואה בתר סליחה היא? והכתיב ושב ורפא לו! - ההוא - לאו רפואה דתחלואים היא, אלא רפואה דסליחה היא. ומה ראו לומר גאולה בשביעית? - אמר רבא: מתוך שעתידין ליגאל בשביעית, לפיכך קבעה בשביעית, והאמר מר: בששית - קולות, בשביעית - מלחמות, במוצאי שביעית בן דוד בא. - מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא. ומה ראו לומר רפואה בשמינית? אמר רבי אחא: מתוך שנתנה מילה בשמינית, שצריכה רפואה, לפיכך קבעה בשמינית. ומה ראו לומר ברכת השנים בתשיעית - אמר רבי אלכסנדר: כנגד מפקיעי שערים, דכתיב: +תהלים י' + שבר זרוע רשע, ודוד כי אמרה - בתשיעית אמרה. ומה ראו לומר קיבוץ גליות לאחר ברכת השנים - דכתיב +יחזקאל ל"ו+ ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא. וכיון שנתקבצו גליות - נעשה דין ברשעים, שנאמר: +ישעיהו א' + ואשיבה ידי עליך ואצרף כבר סיגך, וכתב +ישעיהו א' + ואשיבה שפטיך כבראשנה. וכיון שנעשה דין מן הרשעים - כלו המינים, וכולל זדים עמהם, שנאמר: +ישעיהו א' + ושבר פשעים וחסאים יחדו... (יכלו). וכיון שכלו המינים - מתרוממת קרן צדיקים, דכתיב +תהלים ע"ה+ וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק, וכולל גירי הצדק עם הצדיקים, שנאמר +ויקרא י"ט+ מפני שיבה תקום והדרת פני זקן, וסמך ליה וכי יגור אתכם גר. והיכן מתרוממת קרנם - בירושלים, שנאמר +תהלים קכ"ב+ שאלו שלום ירושלים ישליו אהביך. וכיון שנבנית ירושלים - בא דוד, שנאמר: +הושע ג' + אחר ישבו בני ישראל ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם. וכיון שבא דוד - באתה תפלה, שנאמר +ישעיהו נ"ו+ והביאותים אל הר קדשי ושמתים בבית תפתי. וכיון שבאת תפלה - באת עבודה שנאמר עולתיהם וזבחייהם לרצון על מזבחי. וכיון שבאת עבודה - באתה תודה, שנאמר +תהלים נ"ו+ זבח תודה יכבדנני. ומה ראו לומר ברכת כהנים אחר הודאה - דכתיב +ויקרא ט' + וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשת החטאת והעלה והשלמים. - אימא קודם עבודה! - לא סלקא דעתך, דכתיב וירד מעשת החטאת וגו'. מי כתיב לעשות מעשת כתיב. - ולימרה אחר העבודה! - לא סלקא דעתך, דכתיב זבח תודה. - מאי חזית דסמכת אהאי, סמוך אהאי! - מסתברא, עבודה והודאה חדא מילתא היא.

פי' התפילות והברכות לר' יהודה בר' יקר

...ולכך נמי אמרינן למעלה רצה ה' בעמך ישראל ותפילתם שעה והשב העבודה לדביר ביתך, לכך יש לך לקבל תפילתם, כי הם מתפללים לפניך בכל תפילה על בנין בית המקדש...

טור אורח חיים (סימן תקפב)

ובשים שלום סמוך לחתימה מוסיפין בספר חיים ברכה ושלום ויש מהגאונים שאמרו שאין לאומרו משום דקי"ל (ברכות לד) לא ישאל אדם צרכיו לא בג' ראשונות ולא בג' אחרונות וכ"כ בה"ג לא ישאל אדם צרכיו בג' ראשונות וכו' ומהכא לא שבקו רבנן למימר אפ"ל זכרנו לחיים במגן וכתוב במודים נמי לא אמרינן אבל בספר חיים אומרים בשים שלום דסלקו להו י"ח והווי להו כתחוננים:

בית יוסף אורח חיים (סימן תקפב)

ויש מהגאונים שאמרו שאין לאמרו וכו' וכן כתב בעל הלכות גדולות לא ישאל אדם צרכיו בשלש ראשונות וכו' ומהכא לא שבקו רבנן למימר אפילו זכרנו לחיים במגן וכו'. כן כתב הרשב"א בשמו סוף פרק אין עומדין (ברכות לד. ד"ה הא דאמר) וכתבתיו בסימן קי"ב (צז. ד"ה ומ"ש שפירשו) אבל מה שכתב דלדעת בעל הלכות גדולות אומר בספר חיים בשים שלום משום דסלקו להו שמנה עשרה והווי כאומר תחוננים אחר תפלתו לא ראיתיו בשום מקום וגם אינו נראה טעם זה דכיון דעדיין לא חתם בברכה לא מיקרי סיים תפלתו:

ברכות (לד.)

אמר רב יהודה: לעולם אל ישאל אדם צרכיו לא בשלש ראשונות, ולא בשלש אחרונות, אלא באמצעיות. דאמר רבי חנינא: ראשונות - דומה לעבד שמסדר שבח לפני רבו, אמצעיות - דומה לעבד שמבקש פרס מרבו, אחרונות - דומה לעבד שקבל פרס מרבו ונפטר והולך לו.